

Gjør Det Selv

VANSKELIGHETSGRAD:
Håndverksmessig er det ikke de store utfordringene. Men du skal være svært nøyaktig når du måler opp.

TIDSFORBRUK:
3–6 timer

PRIS:
Fra 250 til 1800 kroner

Til noen radiatorer er det best med en åpen benk. Og det gir best varmeavgivelse. Andre kan skjules bak ei dekorativ metallplate. Her viser vi tre forskjellige måter å lage en radiatorskjuler på. En av dem passer trolig hos deg.

Skjul radiatoren – på tre måter

1
Åpen skjuler
til gulvradiator

2
Stabil skjuler for en
ekstra varm radiator

3
Dekorativ skjuler til en
tradisjonell radiator

Den åpne radiatorskjuleren er laget av 40 mm stavlimt tre. Skal den også brukes til å sette potteplanter på, bør den lakkeres. Ellers er olje- eller såpebehandling nok.

Pris: 1800 kroner

Støttebeinet sikrer at plata ikke bøyer seg ned på midten selv om topplata belastes.

Skjuleren gjør at plassen over radiatoren kan brukes som benk eller til å sette pottedplanter og nips på.

Åpen skjuler til en moderne gulvradiator

En fin benk av stavlimt tre skjuler ikke radiatoren helt, men flytter fokus. Og plassen over radiatoren kan plutselig utnyttes.

Mål opp og sag til

Når du monterer med lim og plugger, er det vanskelig å montere kant mot kant. Selv helt små unøyaktigheter blir synlige. Derfor plasserer vi beina 1 cm fra kanten på begge sider. Beina skal altså være 2 cm smalere enn topplata. I begge endene trekkes beina 3 cm inn.

Plata deles først på langs slik at den har riktig bredde. Legg den med forsiden ned, og sag med sirkelsag langs en rettholt eller et langt, rett bord. Pass på at du har et hardmetallblad på sirkelsaga når du skal skjære i tykke treplater. Ellers får du svart, brent tre i sagsporene fordi saga ikke beveger seg framover raskt nok.

1 Mål opp, og sjekk om gulvet er helt plant før du bestemmer høyden på beina. Er gulvet ujevnt, klosser du opp vateret i den ene enden. Når du legger tykkelse av oppklossingen til høydemålet, vil topplata ligge helt i vater.

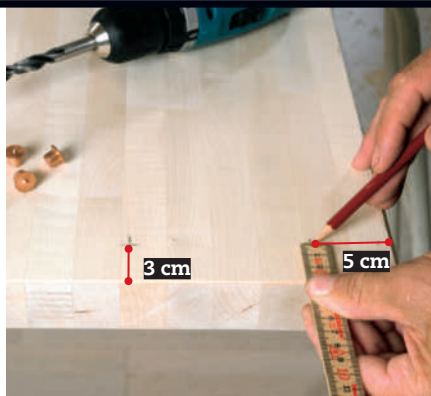
Legg bord mellom bukken og plata slik at du ikke kommer til å sage i bukkene.

2 Del først plata på langs. Spenn fast et vater eller en rettholt til å sage etter, og sag et vinkelrett snitt. Sag deretter ut topplata og beina. Legg minst 2 cm til høyden på beina. Da er det plass til at den varme lufta kan sirkulere.

Sammenføyning

Fordi denne radiatorbenken skal være cirka 260 cm lang, er det bruk for støttebein midt på plata for å hindre at den bøyer seg nedover. Monterer du støttebein, blir konstruksjonen også så sterk at du kan bruke benken til å sitte på.

Står radiatoren fritt på gulvet, må du lage to støttebein – ett på framsiden og ett i bakkant. Men er radiatoren festet til en vegg – eller som her til vindusomrammingen – er det bare plass til et støttebein på framsiden. I bakkant festes benken med små vinkeljern.

1 Mål opp til tre pluggene i topplata.

Plassér de to ytterste pluggene 5 cm fra kanten. Fordi denne treplata er 4 cm tykk, skal pluggene sitte 3 cm fra endekanten (halv platetykkelse pluss 1 cm).

2 Bruk pluggmarkører til å overføre plasseringa av pluggene fra topplata til beina. Hold boret vinkelrett, og bruk dybdestopp når du borer cirka 2,5 cm dype hull i plata og cirka 6 cm dype hull i beina. Det gjør sammenføyningen ekstra sterk.

3 Bein og topplate monteres.

Det er en fordel å forsenke hullene i plata ørlitt. Da blir det lettere å styre pluggene på plass. Lim først pluggene fast i beinet og deretter i plata. Pass også på å bruke lim i hullene på topplata.

4 Monter støttebein midt på topplata.

Er radiatoren frittstående, kan det monteres støttebein på både fram- og baksiden. Er det ikke plass til to bein, lar du bakkanten av plata hvile på vinkeljern («møbelvinkel»).

5 Lim fast alukraft-folie på

undersiden av topplata. Fordel limet i pølser, og trekk det ut over plata med en sparkel. Folien beskytter treet mot varmen fra radiatoren slik at det ikke slår seg.

VIKTIG

Pass på plata. Når du skal sage plater langs ei rett skinne, bør du alltid holde skinna på den delen du skal bruke. Skulle du komme til å sage feil, kan det da bare skje på den delen av plata som du ikke skal bruke.

TIPS

Fine sagsnitt. Når du skjærer med sirkelsag i heltre eller kryssfinér, skal du alltid sage fra baksiden – det vil si slik at den pene sida ligger ned. Det gir det fineste sagsporet.

VERKTØY

Hjelpeverktøy. Når du sager til beina og topplata, er det praktisk å legge to lekter under plata. Da knekker ikke stykket av før du er ferdig med å sage.

DETTE HAR VI BRUKT

Materialer

- 40 mm stavlimt asketre, 60 cm bredt og 3 m langt (fins i flere lengder og mange forskjellige treslag i velassorterte byggmarkeder)
- Alukraft-folie (på rull)
- 10 mm plugg
- Hvitt trelim (og evt. monteringslim)
- Vinkeljern (møbelvinkel)

Spesialverktøy

- Forsenkerbor
- Pluggmarkørsett

TIPS

Når du limer MDF-plater, må du ikke spare på limet. Det skal fordeles jevnt. Bruk tvinger til å holde delene fast til limet er helt tørt. Fjern overflødig lim med en klut før det tørker.

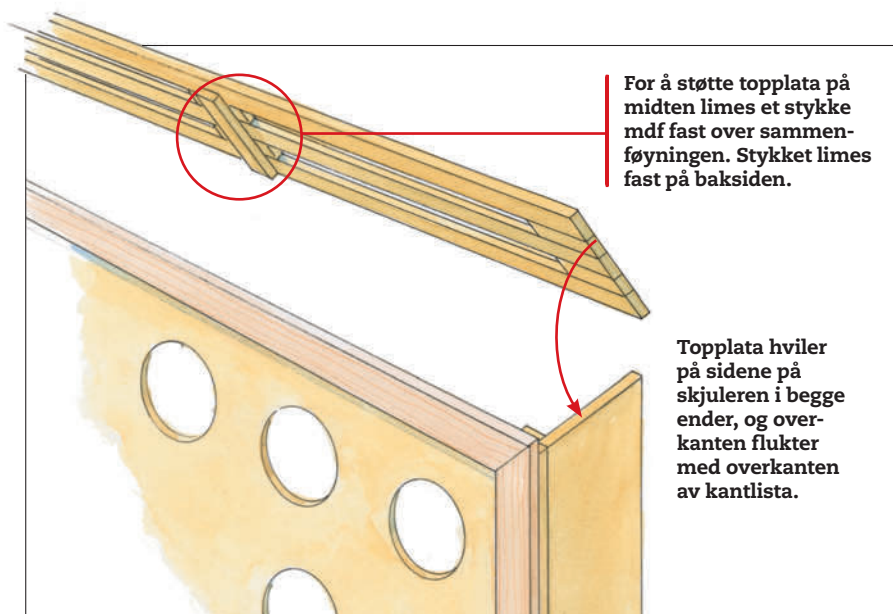
Pris: 250 kroner

Nå kan også småbarn støtte seg til skjuleringen når de skal reise seg. Men vil du være sikker på at de aldri «brenner» seg på fingrene, bør hullene være mindre.

Stabil skjuler for en ekstra varm radiator

Noen radiatorer kan bli svært varme. Da må materialvalget ta spesielt hensyn til det. Derfor er denne laget i MDF.

En løs skrue går gjennom toppplata og ned i det ene hullet på vinkelbeslaget. Det er nok til å holde skjuleringen på plass.

For å støtte toppplata på midten limes et stykke MDF fast over sammenføyningen. Stykket limes fast på baksiden.

Topplata hviler på sidene på skjuleringen i begge ender, og overkanten flukter med overkanten av kantlista.

DETTE HAR VI BRUKT

Materialer

- 12 mm MDF-plate
- 9 x 45 mm hølvet furu (glattkant)
- Skruer: 3,5 x 45 mm (og 2 lange skruer til oppheng)
- Hvitt trelim
- En spiker (til oppmerking)
- Små vinkeljern
- Grunning
- Maling

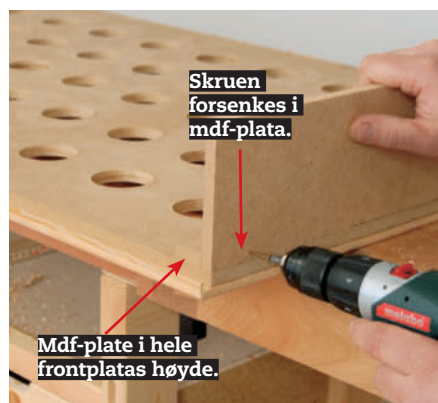
Spesialverktøy

- 50 mm hullsag

Lag skjuleren

På grunn av de høye temperaturene fra denne radiatoren (NB! El.ovn kan ikke bygges inn!) velger vi å lage skjuleren av mdf-plate som er svært formstabil. Og vi bestemmer oss for at det skal være minst 10 cm mellom toppen av radiatoren og undersiden av skjuleren. Dessuten vil vi ha ventilasjonskanaler på toppen av skjuleren selv om det betyr at det ikke kan settes nips og potteplanter på den.

Først måler vi opp og lager en arbeids-tegning. I fronten velger vi å bore fem rekker store hull som regelmessig mønster – og for å sikre god luftsirkulasjon. Nederst på beina skjærer vi et hakk på 40 x 60 mm slik at beina er smalere nede. Da virker skjuleren lettere.

3 Sidene av mdf limes og skrues på med 3,5 x 45 mm skruer. Men først limer du et 4 cm bredt stykke mdf på baksiden av frontplata. Stykket plasseres slik at det flukter med overkanten på frontplata og sitter ei platebredde inne.

6 Topplata slipes lett og legges på plass. For at det skulle bli finere, valgte vi å avrunde kantene på ventilasjonskanalene. Bruk ei rund trefil og slipepapir – eller en overfres. Etterpå limes og skrues topplata fast.

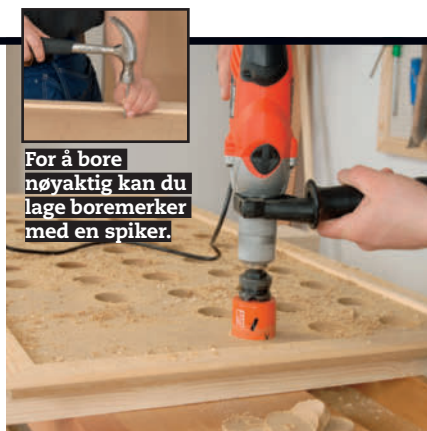
1 Mdf-plate og kantlister sages ut og limes sammen. Kantlista skal flukte med kanten på mdf-plata hele veien rundt – unntatt på toppen der kantlista skal stikke opp (her 12 mm). Hjørnene sages i gjæring (45 grader).

4 Toppen settes sammen av tynne lister av mdf som limes sammen. Vi bruker tre lange, gjennomgående lister og små avstandsstykker i begge ender og på midten. Når stykkene monteres, vil de virke som ei plate med ventilasjonskanaler.

7 Snu skjuleren, og merk opp til oppheng. Vi velger å bruke to vinkeljern til oppheng. Plassér vinkeljernet løst langs bakkanten av skjuleren. Merk opp, og bor et hull gjennom topplata.

2 Mål opp til ventilasjonshullene i mdf-plata, og sag dem ut. Bruk en skikkelig boremaskin – en liten drill har neppe krefter nok. Her bruker vi ei 50 mm hullsag til oppgaven.

5 Et lite stykke mdf limes på baksiden på midten for å styrke sammenføyningen i topplata. Stykket plasseres slik at det sitter ei platebredde fra framkanten, men må gjerne flukte med bakkanten.

8 Mål opp, og plassér vinkeljernet på vegg. Kontrollér eventuelt plasseringen av vinkelbeslagene med et vater før du skrur dem fast. Når skjuleren er grunnert og malt, settes den på plass.

Ei dekorativ metallplate er alltid et alternativ når en gammel radiator skal gjemmes bort.

Dekorativ skjuler til en tradisjonell radiator

Gjem radiatoren bak ei fin mønstret plate. Det er et tradisjonelt alternativ som har vært brukt lenge.

SIKKERHET

Åndedrettsvern. Når du spraymaler, skal du ikke bare dekke til. Du skal også beskytte dine indre organer ved å bruke vernemaske med ventil.

TIPS

Støtt jernplata. Når du skrur fast jernplata på ramma, kan du legge et stykke av ei rammeliste midt under plata. Da slipper du at plata bøyer seg ned på midten og ikke monteres riktig.

Ramma bør freses i kantene som vender inn mot metallplata.

Forarbeidet

Her vil vi gjemme radiatoren bak ei dekorativ metallplate med kløvermønster. Selv om det er mange hull i denne plata, skal lufta kunne sirkulere fritt under og over radiatorskjuleren. Det bør derfor være minst 5–7 cm luft langs gulvet og 2–3 cm luft mellom toppen og frontplata.

Plata setter vi på ei ramme av furu. Her limer og skrur vi bare plata fast til ramma, men du kan også frese ei not hele veien rundt slik at plata ligger i plan med treramma.

1 Har radiatoren en termostat med romføler, skal den alltid sitte **utenfor skjuleren**. Ellers fungerer den ikke godt. Føleren kan for eksempel føres ut langs gulvet eller gjennom et hull på siden og monteres på vegg.

2 Mål omhyggelig opp til den nye frontplata. Vi avsetter 5 cm luft nede, 3 cm oppe og 1 cm på sidene. Her blir da ramma 72 x 147 cm, mens jernplata skal være minst 1 cm kortere i både høyden og bredden.

Lag skjuleren

Nesten uansett hvilken metallplate du bruker, må du regne med at den må avfettes før du kan male den. Her bruker vi ei metallplate som er smurt inn i olje for å hindre at den rustet.

På denne plata er mønsteret stanset ut slik at den ene siden har skarpe kanter. Derfor er det viktig at plata snus riktig vei når den monteres, slik at de skarpe kantene vender inn mot radiatoren.

Før plata males, skal den slipes med fint slipepapir (korn 180).

Plate og ramme velger vi å spraymale samtidig med et strøk hvit grunning og to lag hvit maling – begge radiatormalinger.

1 Metallplata avfettes før den slipes med fint slipepapir. Det gir ei litt ru overflate som spraymalinga kan feste seg på, men som ellers virker glatt nok.

2 Rammelistene av 21 x 45 mm furu sages til på mål. Hjørnene sages eller freses ut til bladsammenføyninger. Du kan også avfase de innvendige kantene på listene med en overfres. Utvendig slipes kanten med en slipekloss.

Legg lim på hele flata på begge delene av bladsammenføyningen.

3 Lim sammen listene til ei ramme. Sjekk at alle fire hjørnene er i vinkel. Spenn sammen sammenføyningene med tvinger mens limet tørker.

Det enkle opphenget består av to lister som er skrå på toppen.

4 Sag åtte små klosser av 21 x 28 mm furu. Klossene skal brukes til å henge opp frontplata på, slik at de sages i cirka 30 graders vinkel på toppen. Fire av klossene både limes og skrues på veggen eller på ei treplate ved radiatoren.

5 Jernplata limes på ramma med monteringslim og festes med skruer for hver 10 cm. Plata monterer vi 5 mm fra kantene på rammelistene. De fire andre klossene til opphenget limes og skrues på ramma.

DETTE HAR VI BRUKT

Materialer

- 21 x 28 mm furu
- 21 x 45 mm furu
- Skruer: 3,5 x 15 mm og 3,5 x 35 mm
- Hvitt trelim
- Monteringslim
- Slipepapir, korn 100 og korn 180
- Mønstret metallplate
- Spraymaling, grunning
- Spraymaling, maling

Spesialverktøy

- Kapp-/gjærsag eller listesag med gjærkasse

6 Radiatorskjuleren spraymales. Først med et lag grunning, så med høyglans spraymaling. Spray med 15–25 cm avstand til plate og ramme. Malinga er hurtigtørrende. Derfor kan du spraye flere strøk i samme arbeidsoperasjon.

7 Radiatorskjuleren henges opp på klossene. Klossene sages i skrå vinkel slik at de kan hektes på hverandre. Når skjuleren skal fjernes, løftes den bare noen centimeter før den kan trekkes ut. Så enkelt kan det gjøres!